

ZÖLD KÖNYV

A Testnevelés az Egészségfejlesztésben
Stratégiai Intézkedések
(T.E.S.I. 2020) szakpolitikai
stratégia helyzetelemző
tanulmánya

SZERZŐK

Vass Zoltán

Molnár László

Boronyai Zoltán

Révész László

Csányi Tamás

Magyar Diáksport Szövetség

MAGYAR DIÁKSPORT SZÖVETSÉG, 2015

ELEKTRONIKUS FORMÁBAN KÖZZÉTETT DOKUMENTUM

ISBN 978-615-5518-05-8

ZÖLD KÖNYV

**A Testnevelés az Egészségfejlesztésben
Stratégiai Intézkedések (T.E.S.I. 2020)
szakpolitikai stratégia helyzetelemző tanulmánya**

Írta:

*Vass Zoltán, Molnár László, Boronyai Zoltán,
Révész László, Csányi Tamás*

MDSZ 2015

Vass Zoltán – dr. Molnár László – Boronyai Zoltán – dr. Révész László – dr. Csányi Tamás

Zöld könyv

A Testnevelés az Egészségfejlesztésben Stratégiai Intézkedések (T.E.S.I. 2020) szakpolitikai stratégia helyzetelemző tanulmánya

Javasolt hivatkozás: Vass Zoltán, Molnár László, Boronyai Zoltán, Révész László, Csányi Tamás (2015): *Zöld könyv. A Testnevelés az Egészségfejlesztésben Stratégiai Intézkedések (T.E.S.I. 2020) szakpolitikai stratégia helyzetelemző tanulmánya.* Magyar Diáksport Szövetség, Budapest.

A Zöld könyv megalapozó kutatásainak előkészítésében és lebonyolításában részt vevő szakértők:

dr. Király Tibor, dr. Rétsági Erzsébet, Veress Réka

A kiadásért felel: Balogh Gábor elnök

Szakmai lektor: Pignitzkyné Lugos Ilona

Szerkesztő: Muskovits István

Arculat: Benedict & Helfer Kft.

Tördelés és nyomdai munkák: Pátria Nyomda Zrt.

Fejlesztési igazgató: Pikó Zsuzsanna

Szakmai igazgató: dr. Molnár László

Ügyvezető igazgató: Rádics Balázs

ISBN 978-615-5518-05-8

© Magyar Diáksport Szövetség

A kiadvány akár részben, akár egészben történő sokszorosítása, fénymásolása, mindennemű egyéb felhasználása, terjesztése, digitalizált közzététele jogszabályokba ütközik, és csak a Magyar Diáksport Szövetség írásos engedélyével lehetséges.

Ez a kiadvány a TÁMOP-3.1.13-12-2013-0001 kódjelű kiemelt projekt keretében valósult meg.

Elektronikus kiadvány
2015

MAGYAR DIÁKSPORT SZÖVETSÉG
1146 Budapest, Istvánmezei út 1–3.
E-mail: mdszok@mdsz.hu
Telefon: +36 1 273 3570
www.mdsz.hu

BEVEZETÉS	4
1 Az EU 2020 stratégia és a T.E.S.I. 2020 összefüggésrendszere	6
1.1. Az EU oktatási szakpolitikája és az iskolai testnevelés	6
1.2. Az EU képzési szakpolitikája és az iskolai testnevelés	9
1.3. Az EU sport szakpolitikája és az iskolai testnevelés	11
1.4. Az EU egészségügyi szakpolitikája és az iskolai testnevelés	12
1.5. Az EU társadalmi kirekesztés elleni küzdelemmel kapcsolatos szakpolitikája és az iskolai testnevelés	15
1.6. Összefoglalás	16
2 A magyar testnevelés oktatási és képzési jellemzői a nemzetközi minőségi oktatási rendszerek tükrében	18
2.1. Egységes szerkezetű, multidiszciplináris szempontoknak megfelelő tantervek	20
2.2. Egységes tanulói teljesítménymérés-értékelési rendszer kidolgozása, bevezetése	23
2.3. Intézményi infrastruktúra és eszközellátottság megteremtése	24
2.4. Kiváló pedagógusjelöltek kiválasztása a pedagógusképzésben	33
2.4.1. Bemeneti feltételek és kiválasztás a tanító alapképzési szakon	35
2.4.2. Bemeneti feltételek és kiválasztás az osztatlan testnevelő tanárképzésben	36
2.5. Pedagóguskompetencia-alapú, a képesítési szinteknek és szintleírásoknak megfelelő minőségi felsőoktatás	36
2.5.1. Pedagóguskompetenciák a francia, a holland és a finn pedagógusképzésben	37
2.5.2. A testnevelést tanító magyar pedagógusok képzése a pedagóguskompetenciák szempontjából	38
2.6. Egységes pedagóguskompetencia-alapú teljesítménymérés-értékelési rendszerek	43
2.7. A pedagóguskompetenciákra épülő szakmai tanácsadás és minőségi szakértői rendszer	44
2.8. Az intézményvezetői mérés-értékelési rendszer	45

BEVEZETÉS

Magyarországon az oktatáspolitikai hatások, a minőségi oktatás kialakítása érdekében bekövetkező változások következtében kiemelt feladatként jelentkezett a mindennapos, minőségelvű testnevelést érintő, stratégiai alapokon nyugvó fejlesztési útvonalterv – az oktatás és képzés teljes vertikumára kiterjedő – meghatározása, annak részeként pedig a korszerű, minőségi testnevelés oktatási keretrendszerének rendszerszintű kidolgozása. „A minőségi testnevelés megvalósítása érdekében a Kormány felkérte a Magyar Diáksport Szövetséget, tárja fel és mutassa be a testnevelés jelenlegi hazai helyzetét, tegyen javaslatot a következő hétéves periódus oktatást és képzést érintő jogalkotási feladataira, valamint a szakmódszertani, az emberi erőforrás, az eszköz-, illetve az infrastruktúrát érintő fejlesztésekre.” [1]

A fent említett felkérés eredményként a Magyar Diáksport Szövetség kidolgozta a minőségi testnevelés oktatási gyakorlatának kialakítását és fejlesztését megalapozó stratégiai dokumentumot (Testnevelés az Egészségfejlesztésben Stratégiai Intézkedések továbbiakban T.E.S.I. 2020) [1], amit az Emberi Erőforrások Minisztériumában, az érintett államtitkárságokkal történt egyeztetések után a kormány a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet [2] szerint hamarosan elfogad.

A T.E.S.I. 2020 négy célkitűzést fogalmaz meg:

- a minőségi testnevelés oktatási keretrendszerének kidolgozása és a minőségi testnevelés megvalósítását támogató fejlesztési útvonalterv meghatározása Magyarországon és az Európai Unióban;
- a minőségi testnevelés-oktatás feltételeinek kialakítása a köznevelés rendszerében;
- a minőségi testnevelés-oktatás feltételeinek kialakítása a közneveléshez kapcsolódó szolgáltatások területén;
- a minőségi testnevelés-oktatás feltételeinek kialakítása a képzések, képesítések területén.

Jelen Zöld könyv a T.E.S.I. 2020 stratégia előkészítése érdekében készített vitaindító, középtávú stratégiai tervdokumentum.

A dokumentum kifejezett törekvése az, hogy:

- felhívja a figyelmet valamely ágazat (jelen esetben a köznevelés, felsőoktatás, egészségügy, sport, társadalmi felzárkózás), szakpolitikai terület legfontosabb megoldatlan kérdéseire, és kezdeményezze, hogy az érintett szervek a kérdésekkel a kormányzati stratégiai irányítás keretein belül foglalkozzanak;
- részletes helyzetelemzést adjon a T.E.S.I. 2020-ban megfogalmazott célok, intézkedések és beavatkozások megalapozása érdekében.

A dokumentumban a nemzetközi oktatási rendszerek jellegzetességeit figyelembe véve, illetve a nemzetközi felmérésekben jól teljesítő országok oktatási rendszereinek elemzését, értékelését követően – az európai és a magyar képesítési keretrendszer logikáját alapul véve – elemezzük a testnevelés oktatására jogosító képesítések képzési alrendszerekben betöltött pozícióját (szintjét), valamint a képzések szerkezetét, tartalmait, fejlesztési lehetőségeit mint a minőségi szakemberképzés kulcsfontosságú elemeit. Ennek keretében mélységében feltárjuk a tanítók és testnevelő szakpedagógusok képzésének és továbbképzésének jellemzőit. Továbbá kitekintünk a pedagógusok szakmai előmenetelét, minősítését és bérezését szabályozó nemzetközi életpályamodellekre, és összehasonlítjuk azokat a hazánkban bevezetettel. Részletesen elemezzük – a Testnevelés és sport műveltségi területre fókuszáltnak – a hazai köznevelési rendszer oktatási tartalmait meghatározó dokumentumokat, illetve az oktatási rendszer hatékony működéséhez és nyomon követéséhez elengedhetetlenül szükséges – minőségirányítási és minőségbiztosítási célokat szolgáló – mérési és ellenőrzési elemek, valamint szolgáltatások működését is.

Az Európai Unió oktatáspolitikai iránymutatásaiban az egész életen át tartó tanulásnak, így különösen az ahhoz szükséges kulcskompetenciáknak a közeli és távolabbi jövőben is kiemelkedő jelentősége lesz, különös tekintettel az egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre vonatkozóan. A kulcskompetenciák 2006-ban elfogadott európai uniós referenciakeretét [3] elemezve elmondható, hogy ugyan a szociális és állampolgári kulcskompetencia-terület leírásában – általánosság-

ban – még tetten érhető az elvárt és keresett preventív tartalom¹, azonban az egészségtudatos, jövőorientált életvezetéssel összefüggő ismeretek, készségek, attitűdök hálózata már egyáltalán nem jelenik meg.

A referenciakeret jelzett hiányosságai miatt az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerében meghatározott tanulási eredmények (tudás, készségek, kompetencia) sem képesek érdemben kapcsolódni az egészséges életvezetéshez mint a szociális és állampolgári kulcskompetencia körében meghatározott elemhez. Mindez elmondható annak ellenére, hogy több szektor (így különösen az oktatási alrendszerek mindegyike) elsődleges színterét jelenti, illetőleg jelentheti az állampolgárok egész életen át tartó egészségmegőrzésre és -védelemre ösztönzésének, továbbá számos képesítés kifejezett rendeltetése e tanulási folyamat támogatása.

A gyakorlati megvalósítás szintjén ez azt jelenti, hogy már rövid távon nagyobb hangsúlyt kell helyezni a preventív és interszektorális megközelítésű egészségpolitikára mind közösségi, mind tagállami szinten, kifejezetten és célzottan az egész életen át tartó tanulás politikájában. Ennek érdekében a *T.E.S.I. 2020*-ban megfogalmazott stratégiai intézkedések és beavatkozások rendszerében hangsúlyosan jelenik meg az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák referenciakeretének fejlesztése annak érdekében, hogy a munkában eltöltött idő meghosszabbítása és az időskori munkavégzés – a munkaerő-piaci elhelyezkedésen és munkavállalói mobilitás támogatásán túl – minél szélesebb társadalmi réteg számára elérhető módon valósulhasson meg.

Figyelembe véve az oktatási ágazat szakpolitika alakításának közvetlen – ezáltal pedig a foglalkoztatási és növekedési célok támogatásának közvetett – szán-

dékát, ennek leghatékonyabb eszköze az, ha Magyarország a HEPA-konceptió ágazatközi megközelítése² alapján, és a nemzetközi, valamint az európai minőségi testnevelés elméleti és gyakorlati megközelítéseit feldolgozva, a *T.E.S.I. 2020* részeként kialakítja a minőségi testnevelés oktatásának magyarországi keretrendszerét. Különösen indokolt ez jelen pillanatban azért is, mert a HEPA szakértői munkacsoport kifejezett törekvése ajánlások kidolgozása az iskolai testnevelés előmozdítása céljából.

Magyarországon az iskolai testnevelés csakis abban az esetben válhat alkalmassá az egészségvédő testmozgás koncepcióján keresztül az egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetéshez szükséges ismeret-, készség- és attitűdelemek átadására a köznevelésben tanuló diákok számára, ha a Testnevelés és sport műveltségi terület által érintett oktatási és képzési rendszerekben azonosításra kerülnek a minőségi oktatáshoz és képzéshez elengedhetetlen feltételek, majd ezt követően megtörténnek a szükséges területeken a célzott, fejlesztő jellegű beavatkozások.

Ennek megfelelően a Zöld könyvben részletesen elemezzük és feltárjuk az *EU 2020* stratégia [4], az EU szakpolitikai ajánlások és a *T.E.S.I. 2020* összefüggésrendszerét, majd ezt követően bemutatjuk és részletesen elemezzük a nemzetközi gyakorlatban jól működő minőségi oktatási rendszerek és a hazai testnevelés oktatási és képzési rendszerének kapcsolatát. Ezt követően feltárjuk a hazai oktatási és képzési rendszerben fellelhető erősségeket, sajátosságokat az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák (továbbiakban: LLL-kulcskompetenciák), a Magyar Képesítési Keretrendszer (továbbiakban: MKKR), valamint a pedagóguskompetenciák összefüggésrendszerében az oktatás és képzés teljes vertikumára vonatkozóan.

¹ „A szociális kompetencia kapcsolódik az egyéni és társadalmi jólléthez, és megköveteli annak megértését, ahogyan az egyén saját ideális fizikai és mentális egészségét biztosítani tudja, ideértve ennek a maga és családja, illetve közvetlen társadalmi környezete számára szolgáló forrásként való felismerését, valamint annak ismeretét, ahogyan az egészséges életvitel mindehhez hozzá tud járulni.”
Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962&from=HU>

² Forrás: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/physical-activity/activities/hepa-europe>

1

Az EU 2020 stratégia és a T.E.S.I. 2020 összefüggésrendszere

- 1.1. Az EU oktatási szakpolitikája és az iskolai testnevelés
- 1.2. Az EU képzési szakpolitikája és az iskolai testnevelés
- 1.3. Az EU sport szakpolitikája és az iskolai testnevelés
- 1.4. Az EU egészségügyi szakpolitikája és az iskolai testnevelés
- 1.5. Az EU társadalmi kirekesztés elleni küzdelemmel kapcsolatos szakpolitikája és az iskolai testnevelés
- 1.6. Összefoglalás

Az EU 2020 stratégia olyan gazdasági növekedést kíván megvalósítani, amely intelligens, fenntartható és inkluzív. A stratégia középpontjában öt célkitűzés áll, amelyek a foglalkoztatással, a kutatás-fejlesztéssel, az oktatással, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemmel, valamint az éghajlatvédelemmel és az energiagazdálkodással kapcsolatosak. [4]

Általánosságban elmondható, hogy az egyes uniós szakpolitikáknak – saját stratégiáik mentén – a következő hétéves időszakban, érdekükben áll annak igazolása, hogy képesek hozzájárulni az EU 2020 stratégia célkitűzéseéhez, aktívan részt vállalva a stratégia megvalósítását szolgáló programokban és részesülve az egyes alapokban rendelkezésre álló pénzügyi eszközökből.

A Zöld könyv jelen fejezete bemutatja, hogy az egyes uniós szakpolitikák hogyan illeszkednek az EU 2020 stratégiai célkitűzéseéhez, illetve rámutat a T.E.S.I. 2020 kapcsolódási lehetőségeire az iskolai testneveléssel kapcsolatos szakpolitikai ajánlásoknak megfelelően.

1.1. AZ EU OKTATÁSI SZAKPOLITIKÁJA ÉS AZ ISKOLAI TESTNEVELÉS

Az EU 2020 stratégiában az oktatás azért kiemelt jelentőségű, mert a globális tudásgazdaságban a közösség és tagállamai versenyképességének megőrzése egyre inkább attól függ, hogy képesek-e kielégíteni a magas szinten képzett munkaerő iránt mutatkozó igényeket. Az oktatásba történő beruházás kiemelt célkitűzése szerint 2020-ra az unió egészében 10% alá kell csökkenteni a korai iskolaelhagyók arányát, illetve el kell érni, hogy a 30 és 34 év közötti uniós lakosok legalább 40%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezzen.

A versenyképes környezet kialakítását illetően az Európai Unióban az igazán komoly kihívás az, hogy az oktatás szabályozása tagállami hatáskör. Az Unió tevékenysége csak akkor terjed ki oktatással kapcsolatos fellépésekre, ha azok hatékonyabbnak ítéltetők uniós, mint tagállami szinten. Ebben az esetben tehet az Unió a tagállamok intézkedéseit támogató, összehangoló vagy kiegészítő intézkedéseket.

STRATÉGIAI CÉLOK	EURÓPAI REFERENCIAÉRTÉKEK
1. Az egész életen át tartó tanulás és a mobilitás megvalósítása	1. A felnőttek részvétele az egész életen át tartó tanulásban A felnőttek – különösen az alacsony képzettségűek – egész életen át tartó tanulásban való részvételének növelése céljából: 2020-ra biztosítani kell a felnőttek átlagosan legalább 15%-ának az egész életen át tartó tanulásban való részvételét.
2. Az oktatás és a képzés minőségének és hatékonyságának javítása	2. Az alapkészségek tekintetében gyengén teljesítők aránya Annak biztosítása céljából, hogy valamennyi tanuló – különösen az olvasás, a matematika és a természettudományok terén – megfelelő szinten elsajátítsa az alapkészségeket: 2020-ra az olvasás, a matematika és a természettudományok terén gyengén teljesítő 15 évesek arányát 15% alá kell csökkenteni.
3. A méltányosság, a társadalmi kohézió és az aktív polgári szerepvállalás előmozdítása	3. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya A felsőfokú végzettség iránti megnövekedett keresletnek köszönhetően, valamint ezzel párhuzamosan a szakoktatás és szakképzés egyenrangú jelentőségét elismerve: 2020-ra a felsőfokú végzettséggel rendelkező 30–34 év közöttiek aránya érje el legalább a 40%-ot.
4. Az innováció és a kreativitás – a vállalkozói készségeket is beleértve – fejlesztése az oktatás és a képzés minden szintjén	4. Az oktatást és a képzést korán elhagyók Hozzájárulva annak biztosításához, hogy az oktatásukat és képzésüket befejező tanulók száma a lehető legmagasabb legyen: 2020-ra az oktatást és a képzést korán elhagyók arányát 10% alá kell csökkenteni.
	5. Kisgyermekkorai nevelés A kisgyermekkorai nevelésben való részvételnek – mint a későbbi oktatás sikeressége alapjának – a növelése céljából, különösen a hátrányos helyzetűek esetében: 2020-ig a 4 éves kor és a kötelező általános iskolai oktatásba lépési életkor közötti gyermekek legalább 95%-ának részt kell vennie a kisgyermekkorai nevelésben.

1. táblázat: Az Oktatás és képzés 2020 program céljai és referenciaértékei [6]

Az *Európai Unió Működéséről szóló Szerződés* (a továbbiakban EUMSZ) szerint „az Unió a tagállamok közötti együttműködés ösztönzésével és szükség esetén tevékenységük támogatásával és kiegészítésével hozzájárul a minőségi oktatás fejlesztéséhez, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak az oktatás tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét, valamint kulturális és nyelvi sokszínűségüket.” [5, 165. cikk, (1)]

Az Unió fellépésének célja többek között az oktatás területén az európai dimenzió fejlesztése, az oktatási intézmények közötti együttműködés előmozdítása, valamint a tagállamok oktatási rendszereit egyaránt érintő kérdésekre vonatkozó információ- és tapasztalatcsere fejlesztése.

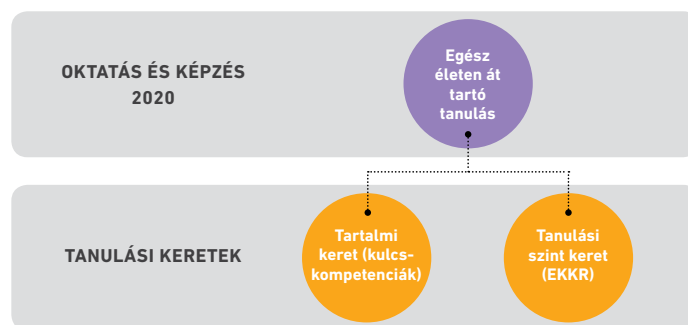
E magas szintű céloktól vezérelve a Tanács 2009-ben következtetéseket fogadott el az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (a továbbiakban: *Oktatás és képzés 2020*) [6], melyben már stratégiai célkitűzéseket és azokhoz kapcsolódó Európai referenciaértékeket definiált az alábbiak szerint. A táblázatból látható, hogy az egyes referenciaértékek nem stratégiai célokhoz kötöttek meghatározásra, vagyis azok egymáshoz fűződő viszonya mindegyik holisztikus jellegű.

Az *Oktatás és képzés 2020*-ban a Tanács egyetértéssel is, hogy a 2020-ig terjedő időszakban az európai együttműködés elsődleges célkitűzése a tagállami oktatási és képzési rendszerek továbbfejlesztésének támogatása legyen, melynek eredményeként elérhetővé válik valamennyi polgár egyéni, társadalmi és szakmai kiteljesedése, valamint a fenntartható gazdasági prosperitás és a foglalkoztathatóság.

A dokumentum rögzíti, hogy az európai oktatási és képzési együttműködést az egész életen át tartó tanulás elvére építő, koherens stratégiai keretrendszerben szükséges kialakítani, mely valamennyi – a formális, a nem formális és az informális – tanulási szintre és az oktatás, képzés valamennyi szintjére kiterjed.

Míg az egész életen át tartó tanulásra építő keretrendszert az Európai Parlament és a Tanács egész életen

át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról³ szóló ajánlása adja (továbbiakban: kulcskompetenciák referenciakerete) [3], addig a tanulás (oktatás és képzés) szintjeire vonatkozó – a referenciakerethez szorosan kötődő – uniós keretrendszert az *Európai Képesítési Keretrendszer* (a továbbiakban: EKKR) jelenti [7].

1. ábra: Az egész életen át tartó tanulás tartalmi kerete és szintjei

Az *Európai Képesítési Keretrendszer* létrehozásának célja, hogy a nemzetközi ágazati szervezetek képesítési rendszereiket egy közös európai viszonyítási ponthoz kapcsolják, és így rávilágítsanak a nemzetközi ágazati képesítések és a nemzeti képesítési rendszerek kapcsolatára. „Az EKKR a különböző országok nemzeti képesítési rendszereit és keretrendszeit egy közös európai referencia – az EKKR nyolc referenciaszintje – által fogja viszonyítani egymáshoz. Ezek a szintek a képesítések teljes skáláját lefedik, az alapozó szintektől (1. szint, például közoktatási végbizonyítványok) a magasabbakig (8. szint, például doktori cím).” [7, 3. o.] Az ajánlás ezért az egész életen át tartó tanulás előmozdításának, valamint a munkavállalók és tanulók foglalkoztathatósága, mobilitása és társadalmi integrációja növelésének tágabb céljaihoz is hozzájárul.

Az EKKR nem helyettesíti vagy határozza meg a nemzeti képesítési rendszereket és/vagy képesítéseket, hiszen nem ír le egyedi képesítéseket vagy egyéni kompetenciákat, így egy bizonyos képesítést a megfelelő nemzeti képesítési rendszereken keresztül kell az EKKR megfelelő szintjére vonatkoztatni.

A kulcskompetenciák referenciakeretében a köznevelést illetően a minőségi oktatást szolgálja a következő

3 A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van a személyes önmegvalósításhoz és fejlődéshez, az aktív polgársághoz, a társadalmi beilleszkedéshez és a foglalkoztatáshoz.

Forrás: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962&from=HU>

ajánlás: „a tagállamok biztosítsák, hogy az alapoktatás valamennyi fiatal számára felkínálja azokat az eszközöket, amelyekkel a kulcskompetenciákat olyan szintre fejleszthetik, amely felkészíti őket a felnőttkorra, és amely a további tanulás és a munkába állás alapját képezi.” [3]

A 2012-ben megjelent *Gondoljuk újra az oktatást: beruházás a készségekbe a jobb társadalmi-gazdasági eredmények érdekében* című bizottsági közlemény (a továbbiakban: *Gondoljuk újra az oktatást!*) ezen túl arra is rávilágít, hogy „a források hatékonyabb felhasználása terén az oktatás korábbi szakaszait kell az egyik prioritásként megjelölni, mivel így megelőzhető a korai iskolai kudarcok és azok felnőttkori következményei (iskolai eredmény, foglalkoztatási arányok, kereset, bűnmegelőzés, egészségügy stb. terén)”. [8]

A *Gondoljuk újra az oktatást!* című közleményhez kapcsolódó, *A kulcskompetenciák mérése az alapoktatásban és a képzésben: politikai iránymutatás* című Bizottsági Szolgálati Munkadokumentum [9] szerint a kulcskompetenciák mérésére alkalmas mérőeszközök kifejlesztése jelenti a legfőbb kihívást. A munkadokumentum megállapítja, hogy a közösség eddig még túl keveset tett ezen a területen, csak egy szűkebb területre koncentrált, ezért határozottabb fellépésre van szükség. Összefoglaló táblázata alapján megállapítható, hogy míg az anyanyelven és az idegen nyelveken folytatott kommunikáció, a matematikai kompetencia, az alapvető kompetenciák, a természet- és műszaki tudományok terén a legtöbb tagállam rendelkezik mérési és nyomkövetési eszközökkel a kötelező oktatásban

(és alkalmazza is azokat), addig a digitális kompetencia, a tanulási technikák elsajátítása, az állampolgári kompetenciák, a kezdeményezőkétség és vállalkozói kompetencia, valamint a kulturális tudatosság és kifejezőkétség tekintetében elvétve vagy egyáltalán nem.

1.2. AZ EU KÉPZÉSI SZAKPOLITIKÁJA ÉS AZ ISKOLAI TESTNEVELÉS

Az Európai Parlament és Tanács a kulcskompetenciák referenciakeretében a szociális és állampolgári kulcskompetencia-terület szociális dimenziójának megfogalmazásában rögzíti, hogy az „*kapcsolódik az egyéni és társadalmi jólléthez, és megköveteli annak megértését, ahogyan az egyén saját ideális fizikai és mentális egészségét biztosítani tudja, ideértve ennek a maga és családja, illetve közvetlen társadalmi környezete számára szolgáló forrásként való felismerését, valamint annak ismeretét, ahogyan az egészséges életvitel mindehhez hozzá tud járulni.*” [3]

Amennyiben a korábban ismertetett európai referenciaértékeket abból a szempontból elemezzük és értelmezzük, hogy a közoktatásban a szociális kompetenciák fejlesztése, annak részeként az iskolai testnevelés minőségi oktatása és képzése az uniós szervek szerint miként tud hozzájárulni az ott meghatározott számszerűsíthető mutatók eléréséhez, megállapítható, hogy a kompetencia- és a műveltségi terület közvetlenül és elsődlegesen majdnem mindegyik indikátorral kapcsolatba hozható, de elsősorban az 2. ábrán látható területekkel.

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG/NIR	UK-WLS	UK-SCT	IS	LI	NO	
Anyanyelv	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Matematika	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Tudomány	✓		✓	✓		✓		✓	✓		✓	✓			✓	✓			✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓			✓	✓		✓	
Idegen nyelv(ek)	✓		✓			✓	✓	✓	✓		✓	✓			✓				✓		✓	✓			✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	
Állampolgári kompetencia									✓		✓	✓													✓										
Kulturális tudatosság és kifejezőkétség																																			
Vállalkozói kompetencia																																			
Tanulás tanulása																																			
Digitális kompetencia																																			

2. táblázat: A kulcskompetenciák mérésére kifejlesztett mérőeszközök Európában [10]

